

MAAELUMINISTEERIUM

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, milles käsitletakse toiduainete tarneahelas ettevõtjate- vahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid

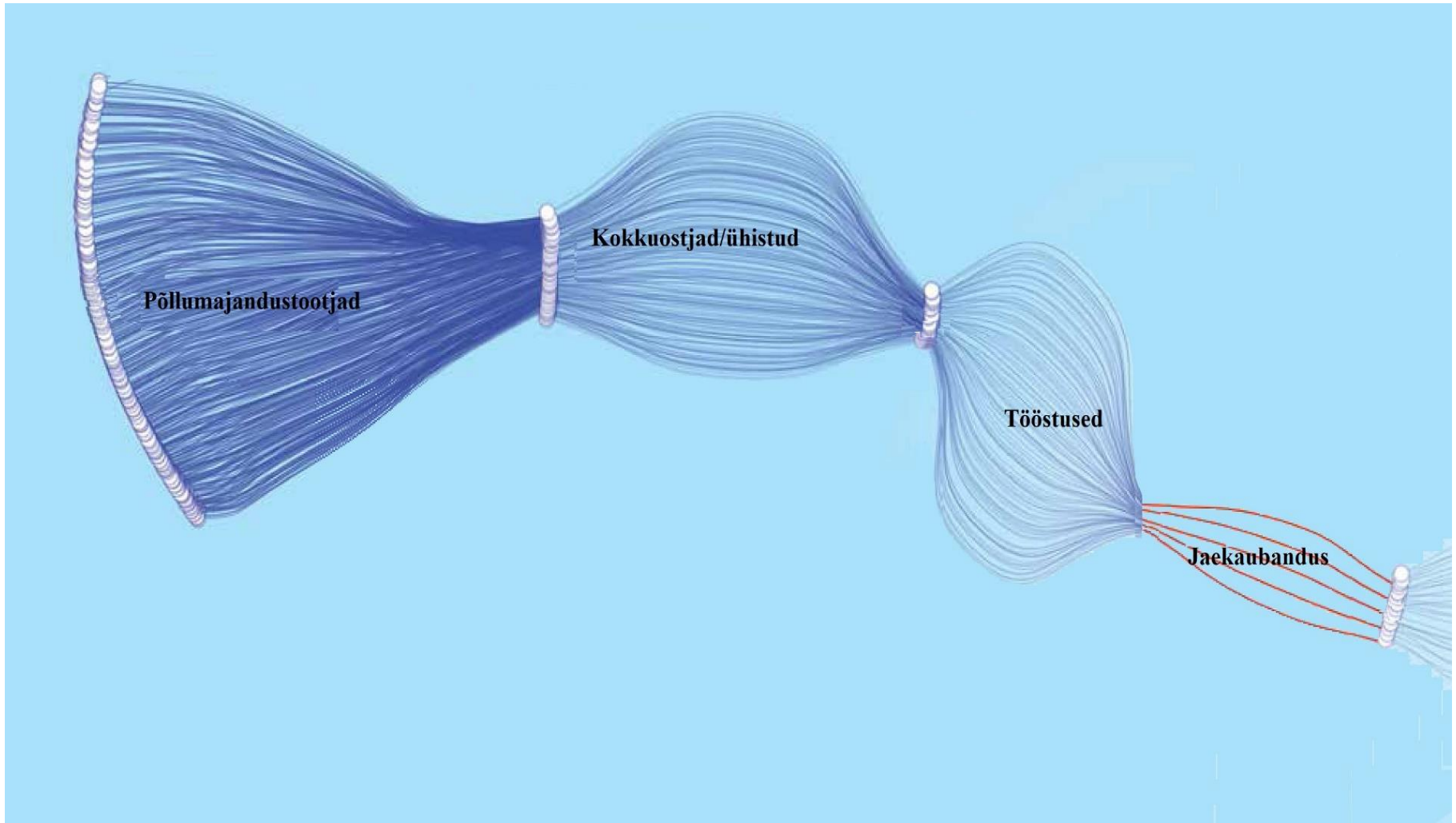
15.03.2019

Kaie Laaneväli-Vinokurov

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Kes ja miks vajab kaitset ebaausate kaubandustavade eest?

ELi poliitiline algatus toiduainete tarneaahela parendamiseks

- Omnibusi määrus – konkurentsierandid tunnustatud tootjaorganisatsioonidele. Alates 01.01.2018;
- Ebaausate kaubandustavade direktiiv. Kompromiss on saavutatud;
- Turu läbipaistvuse suurendamine. Algatusega plaanitakse välja tulla selle aasta jooksul.

Muutuv konkurentsiolukord toidukaupade tarneahelas ja ebaausad kauplemistavad (EKI, 2015)

- Jaekaubandus viimase 10 aasta jooksul oluliselt kontsentreerunud;
- Enam probleeme ebaausate kaubandustavade eelkõige suurematel ettevõtetel (piima- ja lihatööstus);
- Vajadus ebaausaid kaubandustavasid piirava seaduse järele.

Eesti toidusektori tarneaahela toimimine ja ebaõiglaste kauplemistavade mõjud (EKI, 2018)

- Probleemsemad suurte ettevõtete (müügitulu 10 mln 70 mln €) ja jaekaubanduse suhted;
- Peamine probleem: leppetrahvide ebaproportsionaalsus võrreldes tekkinud kahjuga;
- Ähvardused;
- Kaubaaluste ebakorrektna käitlemine;

- Lepingu sõlmimisega viivitamine;
- Maksetähtajad;
- Lepingutingimuste pealesurumine ja tingimustest mittekinnipidamine;
- Karistamine, kui tarnija kasutab oma õigusi.

Miks direktiiv?

- Igas LR-s omad probleemid;
- EE koos LU, MT ja NL-ga ainsad ELi liikmesriigid, kus puudub ebaausate kaubandustavade vastane seadus;
- Erinevate liikmesriikide seadused ja järelevalve erinevad;
- Direktiiv võimaldab paindlikkust.

Direktiivi peamised elemendid:

1. Kohaldamisala;
2. Min. loetelu ebaausatest kaubandustavadeest;
3. Jõustamisasutuse õigused;
4. Kaebused ja konfidentsiaalsus;
5. Ülevõtmine

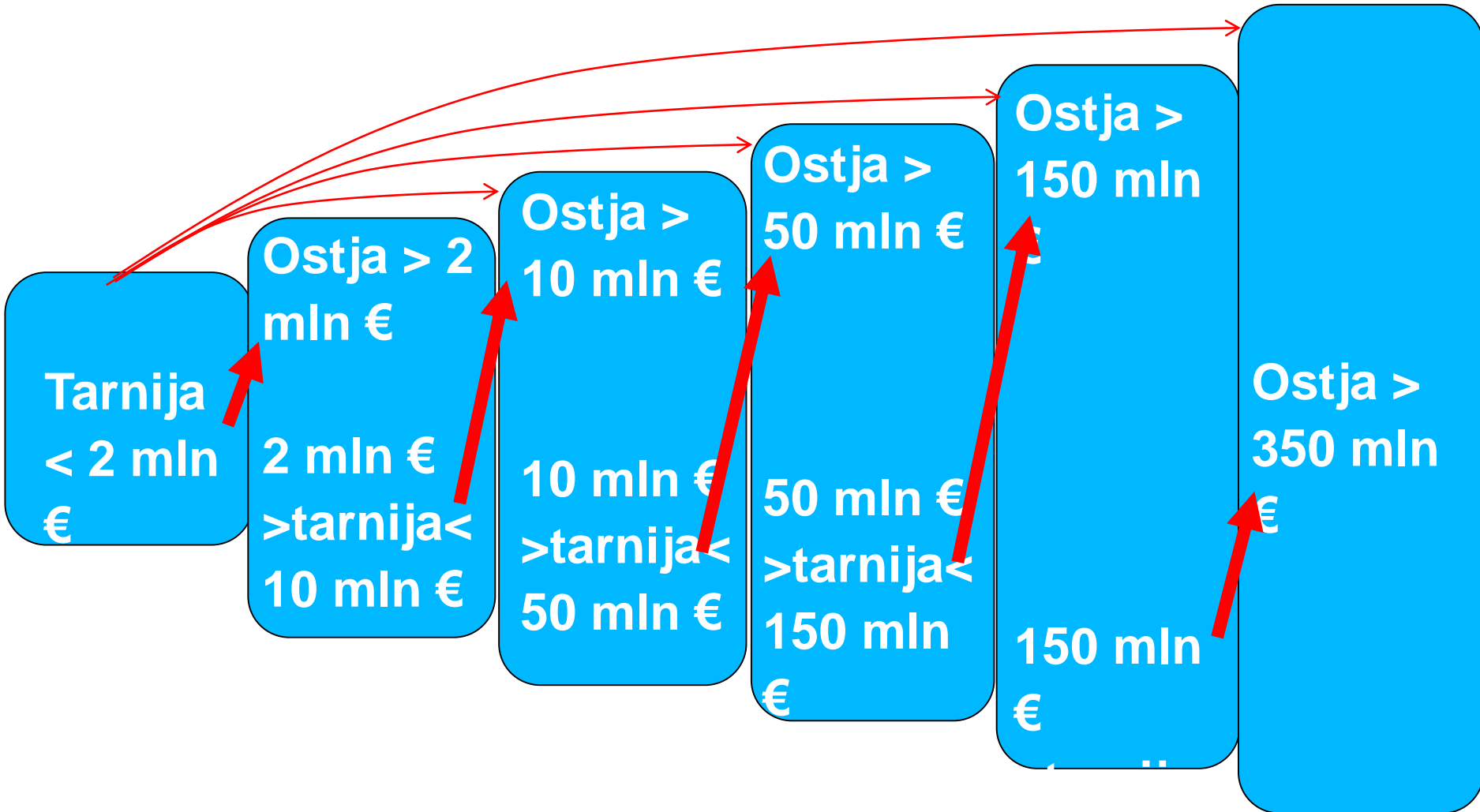
Kohaldamisala

- „põllumajandustooted ja toiduained“ – ELi toimimise lepingu I lisas loetletud tooted ning kõnealuses lisas loetlemata tooted, mis on töödeldud toiduna kasutamiseks, kasutades kõnealuses lisas loetletud tooteid;
- „riknevad põllumajandustooted ja toiduained“ – põllumajandustooted ja toiduained, mis oma olemuse või töötlemisastme tõttu muutuvad eeldatavalt müügikõlbmatuks 30 päeva jooksul pärast koristamist, tootmist või töötlemist.

Kohaldamisala

- Tarnija on kaitstud ostja eest käibel põhineva suhtelise suuruse alusel;
- Kohaldamisalasse kuuluvad avaliku sektori asutused ja kolmandate riikide ostjad ja tarnijad;
- Avaliku sektori asutustele käibe kriteeriumid ei kohaldu;
- Rakendatakse dünaamilist mudelit;
- Käibe määramisel lähtutakse KOMi soovitusel 2003/361/EÜ lisa artiklitest 3, 4 ja 6.

Dünaamiline mudel

Keelatud kaubandustavad:

(1) 30 päevast pikema maksetähtaja sätestamine riknevatele põllumajandustoodetele ja toiduainetele ja

60 päevast pikema maksetähtaja sätestamine muudele põllumajandustoodetele ja toiduainetele;

(2) Tellimuse tühistamine liiga lühikese etteteatamise ajaga.

Tühistamist enne kui 30 päeva käsitletakse alati lühikese etteteatamisena.

Keelatud kaubandustavad:

(3) Põllumajandustoodete ja toiduainete tarnelepingu tingimuste ühepoolne muutmine, mis on seotud tarnete või kohaletoimetamise sageduse, viisi, koha, aja või mahuga, kvaliteedinõuete, maksetingimuste või hindadega või teenuste osutamisega.

Keelatud kaubandustavad:

(4) tarnijalt maksete nõudmine, mis ei ole seotud tarnija põllumajandustoodete ja toiduainete müügiga;

(5) põllumajandustoodete ja toiduainete raiskumineku või kao või mõlema eest tarnijalt kompensatsiooni nõudmine, kui see on toimunud ostja ruumides või valduses, kuigi tegu ei ole tarnija hooletuse või süüga.

Keelatud kaubandustavad:

(6) ostja ja tarnija vahelise tarnelepingu tingimuste kirjalikult kinnitamisest keeldumine.

V.a juhul, kui tarneleping käsitleb tooteid, mida ühistu liige tarnib ühistule, mille liige ta on, ja ühistu põhikiri või selle alusel antud eeskirjad ja otsused sisaldavad sätteid, millel on tarnelepinguga sarnane mõju;

Keelatud kaubandustavad:

(7) Tarnija ärisaladuse ebaseaduslik omandamine, kasutamine või avalikustamine;

(8) tarnijalt kompensatsiooni nõudmine tarnija toodete müügiga seotud kliendikaebuste läbivaatamise eest, kuigi kliendikaebuse põhjus ei ole tarnija hooletus või süü.

Keelatud kaubandustavad:

(9) Tarnija ähvardamine kaubanduslike survemeetmetega või tarnija vastu kaubanduslike survemeetmete kasutamine, kui tarnija kasutab oma lepingust tulenevaid ja juriidilisi õigusi, sealhulgas esitades kaebuse või tehes uurimise käigus koostööd jõustamisasutustega;

Keelatud kaubandustavad, kui need ei ole tarnelepingus selgelt ja ühemõtteliselt kokku lepitud

- (1) Tarnijale müümata jäänud põllumajandustoodete ja toiduainete tagastamine ilma kompensatsioonita;
- (2) Tarnijalt tasu nõudmine tema põllumajandustoodete ja toiduainete turul kättesaadavaks tegemise, ladustamise, väljapanemise või kaubaloetellu lisamise eest;

Keelatud kaubandustavad, kui need ei ole tarnelepingus selgelt ja ühemõtteliselt kokku lepitud

(3) Nõuda tarnijalt kõikide või osa ostja poolt müügiedenduse käigus müüdavate põllumajandustoodete ja toiduainete allahindluse kulude kandmist;

(4) Nõuda tarnijalt reklaamikulude kandmist;

(5) Nõuda tarnijalt turustamiskulude kandmist;

Keelatud kaubandustavad, kui need ei ole tarnelepingus selgelt ja ühemõtteliselt kokku lepitud

(6) Kohustada tarnijat maksma töötajatele tarnija toodete müügiks kasutatavate müügiialade kordaseadmise eest.

Kui ostja nõuab tasu maksmist, esitab ta tarnijale hinnangulise maksesumma ühiku kohta või üldise maksesumma või hinnangulised kulud ja nende kulude põhjenduse.

Keeldude kohaldamine

Keelud on üldist kehtivust omavad sätted, mida kohaldatakse igas nende keeldude kohaldamisalasse kuuluvas olukorras, olenemata sellest, millist õigust pooltevahelise tarnelepingu suhtes muidu kohaldatakse.

Kaebused ja konfidentsiaalsus

Tarnija võib esitada kaebuse kas:

- tarnija liikmesriigi jõustamisasutusele või
- ostja liikmesriigi jõustamisasutusele.

Kaebusi võivad **oma liikmete või asjakohastel juhtudel oma liikmete liikmete taotlusel** esitada

tootjaorganisatsioonid,

tarnijaorganisatsioonid, nende liidud ja

tootjaid esindavad MTÜ-d

Kaebused ja konfidentsiaalsus

Kaebuse esitaja märgib ära kogu teabe, mille puhul ta konfidentsiaalsust nõuab, jõustamisasutus peab võtma meetmeid, et kaitsta kaebuse esitaja identiteeti ja teabe konfidentsiaalsust.

Kaebused ja konfidentsiaalsus

Kaebuse saanud jõustamisasutus teavitab kaebuse esitajat mõistliku aja jooksul pärast kaebuse saamist sellest, kuidas ta kavatseb kaebust menetleda.

Jõustamisasutuste õigused

- algatada ja läbi viia uurimisi omal algatusel või kaebuse põhjal;
- nõuda ostjatelt ja tarnijatelt kogu vajaliku teabe esitamist;
- korraldada uurimiste raames ette teatamata kohapealseid kontrole;

Jõustamisasutuste õigused

- Teha otsuseid ja nõuda keelatud kaubandustava kasutamise lõpetamist;

Asutus võib otsuse tegemisest keelduda, kui kaasneb risk avaldada kaebuse esitaja identiteet või muu teave, mille kaebuse esitaja on ära märkinud ning mille avalikustamist peab oma huve kahjustavaks.

Jõustamisasutuste õigused

- Määrata trahve ja muid sama tõhusaid karistusi, sh võtta ajutisi meetmeid;
- Avaldada otsuseid.

Karistused peavad rikkumise laadi, kestust, kordumist ja raskust arvesse võttes olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Alternatiivne vaidluste lahendamine

Ilma, et see piiraks tarnijate õigust esitada kaebust ning jõustamisasutuse volitusi, võivad liikmesriigid edendada vaidluste tõhusa ja sõltumatu lahendamise mehhanismi, nt vahendusmehhanismi vabatahtlikku kasutamist, eesmärgiga lahendada tarnijate ja ostjate vahelised vaidlused seoses ebaausate kaubandustavade kasutamisega ostja poolt.

Riigisisesed normid

- Liikmesriigid võivad kehtestada direktiivis kehtestatust rangemaid norme;

Direktiivi ülevõtmine siseriiklikku õiguskorda

Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad direktiivi täitmiseks vajalikud õigusnormid

24 kuu (hiljemalt apr/mai 2021)

ja kohaldavad meetmeid

30 kuu (hiljemalt okt/nov 2021) jooksul pärast direktiivi jõustumist;

MAAELUMINISTEERIUM

Täna tähelepanu
eest!